

Ileana BERLOGEA

## Caragiale actualizat, dar fără violenta

Mărturisesc sincer că activitatea Teatrului „Valah” din Giurgiu mi-e destul de puțin cunoscută. Cu excepția a două sau trei spectacole văzute în București sau de două ori la sediu, în rest m-am mulțumit doar să citesc despre premiere, multe dintre ele îndrăznețe ca titlu și propunere, lucrări de Schiller sau de alți autori importanți ai lumii sau ai noștri.

Posibilitatea de a vedea noua premieră cu *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale, regia Mihai Manolescu, m-a incitat și m-a interesat. Eram curioasă să știu cum a rezolvat regizorul montarea acestei piese, aparent cunoscută, accesibilă, dar în realitate dificilă, complicată tocmai pentru că fiecare avem în memorie cel puțin câteva, dacă nu chiar foarte multe imagini cu maeștri ai scenei noastre, cu viziuni complexe, cu actualizări chiar ostentative, dacă ne gândim numai la noua premieră a Naționalului bucureștean cu semnătura regizorală a lui Alexandru Tocilescu.

Eram curioasă, o curiozitate amestecată și cu teamă. Oare i-a reușit regizorului scopul

Teatrul „Valah” din Giurgiu – *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale. Regia: Mihai Manolescu. Scenografia: Dana Lăzan. Muzica: Dorina Crișan Rusu. Cu: Cosmin Crețu, George Păunescu, Radu Panamarenco, Toma Vasile, Ion Cojocaru, Livius Rus, Marian Simion, Marius Nănău, Nicolae Botezatu, Florin Dumitru, Violeta Crețu, Cătălin Chivu, Dinei Țanco, Anghel Gheorghe, Ionuț Cernat, Alexandru Ionescu, Ionel Tâlpeanu, Ionel Dinu, Valentin Rizan, Mircea Fănică, Gigel Zaharia, Ion Ciobanu, Petruș Drugă, Victor Birkle, Manole George, Crăciun Romei (alegători, cetățeni, public). Data premierei: 2 februarie 2000.

propus? Oare interpreții au realizat personajele caragialiene?

Și rezultatul a fost peste așteptări. Spectacolul este clar, are dinamism, haz, este actual fără „violenta”, ritm susținut fără stridențe, cu câteva creații actoricești remarcabile.

Pentru *Zaharia Trahanache* a fost invitat Radu Panamarenco, actorul având – conform viziunii regizorale – greutate, autoritate, siguranță și o anume ambiguitate. Este cert un conducător, un stăpân al județului, aservit însă trup și suflet superiorilor din capitală, iar ambiguitatea în privința relațiilor dintre *Zoe* și *Tipătescu* este și ea prezentă. Uneori îți dădea impresia că știe, dar îi convine să-l aibă aliat pe prefect, alteleori juca cu adevărat inocența; fiind încornoratul bucuros că poartă această „demnă podoabă masculină”. Nu era însă niciodată „zaharisit”, ci vioi, dinamic, energic.

O creație ce trebuie reținută este și cea a lui Liviu Rus în *Nae Cațavencu*, un *Cațavencu* ipocrit, ambițios, demagog, gata să facă orice pentru locul de deputat. Intrarea lui în scenă, atât de târzie, pregătită minuțios, filigranată de autor, chiar de la început,

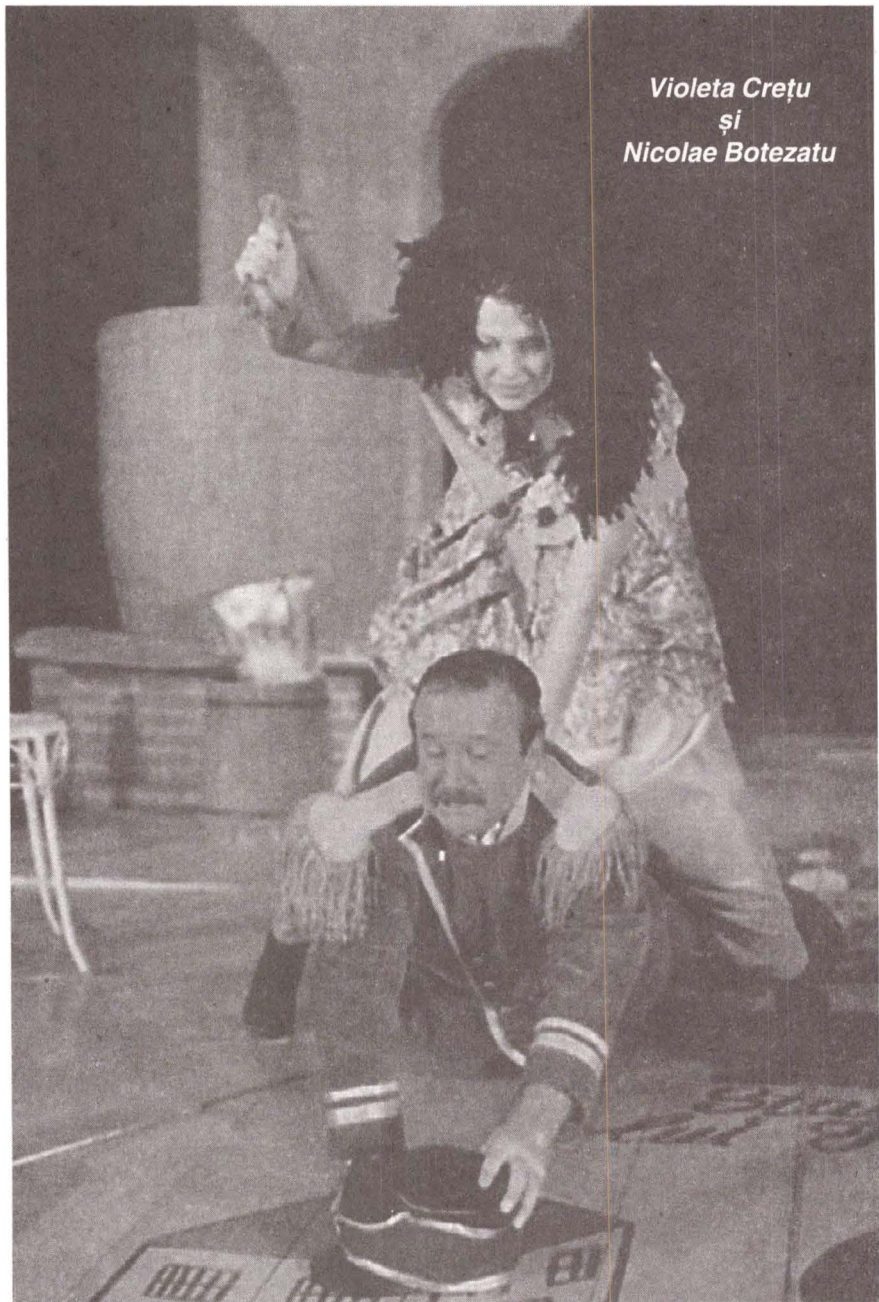
cu toate discuțiile legate de el, de scrisoare, de complotul pregătit, de „trădarea” ce amenință ne trezește curiozitatea de a-l vedea. Un *Cațavencu* oarecare, banal și neinteresant după aproape două acte de prezentare a lui poate constitui o dezamăgire. Or, Liviu Rus a știut să-i dea personajului său o aură ciudată, cu aparența unei descifrări ușoare, contrazise însă imediat de un ton complet diferit. În scena cu *Tipătescu*, îl domină de la mare distanță pe prefect, așa după cum știe s-o domine și pe *Zoe*, în ciuda debordantei ei energii.

Violeta Crețu o joacă pe *Zoe*, subliniind capacitatea histrionică a acesteia, posibilitatea ei de a plânge rapid sau de a fi disperată cu ușurință, dar și răutatea ei. *Zoe* este gata să lovească, mai ales pe cei ce o slujesc, pe *Pristanda*, atunci când are impresia că acesta nu o servește imediat, sau pe enervantul *Cetățean turmentat*. *Tipătescu* este realizat de Cosmin Crețu, actorul luptându-se cu tinerețea lui prea evidentă, dar Mihai Manolescu nu a dorit să-i modifice comportamentul, ci s-a axat tocmai pe faptul că nu are prea mulți ani, prefectul putând fi, ținând seama de

înteresele politice, și fără o prea mare experiență, dar destul de abil pentru a-și urmări interesele.

Toma Vasile și Ion Cojocaru sunt *Farfuridi* și *Brânzovenescu*; cel din urmă parcă mai energic și mai categoric decât prietenul său în lupta lor electorală. George Păunescu ne oferă imaginea unui *Dandanache* destul de aproape de chipul său tradițional, dar și cu o abilitate ascunsă atunci când afișează prea direct naivitatea. Nicolae Botezatu îi dă lui *Pristanda* un servilism uneori violent și afișat, pentru a-și putea păcăli mai bine „șefii”, iar Florin Dumitru îl joacă pe *Cetățeanul turmentat*, încercând să accentueze semnificațiile generalizatoare ale eroului său, deruta sa în fața urnelor fiind mai mult ca oricând deruta momentului nostru.

Dana Lăzan a creat un decor cu posibilitatea schimbării lui rapide, având un panou în fundal și pereți laterali, cu picturi strident colorate și uși care în final dispar lăsând impresia unui spațiu deschis. În acest decor cu câteva piese de mobilier, ce sunt schimbate cu ușurință, Mihai Manolescu a lăsat să se desfășoare o acțiune vie, bine ritmată, cu numeroase mărturii adresate direct publicului. Spectatorii devin confidenții tuturor eroilor, fiecare în parte având câte o mărturie de făcut celor din sală, modalitate ce dă nu numai verosimilitate spectacolului, ci și viață, adevăr, comunicare reală și teatrală totodată.



Violeta Crețu  
și  
Nicolae Botezatu

Pentru scena alegerilor, regizorul a apelat la întreg spațiul scenei Casei de Cultură, unde este găzduit teatrul, așezându-i pe alegători pe laterale, cu diferențieri între cele două grupe, cea a lui *Cațavencu* colorată și gălăgioasă, cealaltă sobră, cu jobenuri și atitudini înțepenite. Dorina Crișan Rusu semnează muzica, practic variațiuni, nenu-

mărate variațiuni ale temei muzicale din cântecul final de fanfară. Cu acest nou spectacol Caragiale, Mihai Manolescu a dovedit nu numai că-l iubește pe marele comediograf, ci că știe să-i dezvăluie subtextul și actualitatea fără ostentație, bazându-se pe colaborarea cu actorii pentru realizarea complexității caracterelor.